

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Naděždy Řehákové a soudkyň JUDr. Ivanky Havlíkové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobkyně: **Ing. Eva Procházková**, narozená dne X
bytem X
insolvenční správce, IČO 48919268
sídlem náměstí Svobody 1548/5, 669 02 Znojmo
zastoupená advokátem JUDr. Pavlem Procházkou
sídlem Šatov 473, 671 22 Šatov

proti
žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/18, 128 00 Praha 2 – Nové město

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 12. 2022, č. j. MSP-24/2022-ODKA-ROZ/7,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a vymezení sporu

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým ministr spravedlnosti (dále jen „ministr“) zamítl její rozklad

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 12. 2021, č. j. MSP-15/2020-OINS-SRIS/9 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Žalovaný v prvostupňovém rozhodnutí rozhodl, že žalobkyně je vinna spácháním přestupku podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění účinném od 1. 6. 2019 (dále jen „zákon o insolvenčních správcích“), a to tím, že závažným způsobem porušila povinnost postupovat svědomitě a s odbornou péčí tak, aby žádný z účastníků insolvenčního řízení nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn, stanovenou v § 36 odst. 1 ve spojení s § 5 písm. a) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění účinném do 31. 5. 2019 (dále jen „insolvenční zákon“). Konkrétně měla tuto povinnost žalobkyně porušit tím, že v insolvenčním řízení dlužníka M. Ko. zcela zjistila pohledávku č. 4 věřitelky CFG SE, ačkoli mu dílčí pohledávky podle ustanovení § 122 odst. 1 písm. a) zákona č. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru, ve znění od 1. 1. 2018 (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“) nenáležely. Za tento přestupek žalovaný stanovil žalobkyni podle ustanovení § 36b odst. 4 písm. f) trest pokuty ve výši 120 000 Kč a povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1000 Kč.

II. Rozhodnutí ministra (napadené rozhodnutí)

3. Žalobkyně brojila proti prvostupňovému rozhodnutí rozkladem, ve kterém vymezila deset rozkladových námitek. Ministr tento rozklad zamítl z následujících důvodů.
4. První námitku žalobkyně postavila na tvrzení, že je stíhána za jiný právní názor. Je přesvědčena, že se nedopustila excesu, odůvodnila svůj názor judikaturou i odbornými stanovisky. Ministr citoval, jak obdobnou námitku vypořádal žalovaný již v prvostupňovém rozhodnutí, tedy že dospěl k závěru, že žalobkyně nedostála postupu *de lege artis*, když se neseznámila s textem právních norem a relevantní judikatury. Nelze mluvit o pouhé rozdílnosti právních názorů, postup žalobkyně vykazuje známky úplné rezignace na jakoukoli právní úvahu mimo *pacta sunt servanda* a nelze jej považovat za svědomitý a v souladu se standardem odborné péče. Ministr se s tímto odůvodněním ztotožnil a doplnil, že stanovisko žalobkyně jako insolvenčního správce vykazuje přinejmenším významné rysy rozhodnutí správního orgánu, což odůvodňuje závěr o závažnosti přestupku. Analogický přístup jiných insolvenčních správců je irelevantní, neboť nemá obecnou závaznost, postrádá autoritu a může být také předmětem jiných přestupkových řízení. K žalobkyní předloženým soudním rozhodnutím pak ministr upozornil, že jejich vydání předcházelo datu 23. 3. 2018.
5. Druhou námitkou žalobkyně vytkla žalovanému nekonstantnost právního posouzení vzhledem k Vyrozhumění o změně skutku ze dne 14. 6. 2021. Ministr jej vysvětlil tak, že žalovaný toliko změnil důvod protiprávnosti dílčí pohledávky, a to s ohledem na výkladové pravidlo *lex speciali derogat legi generali*. Právní hodnocení dílčí pohledávky jako neoprávněné zůstává stejné, lze jej dovodit jak podle ustanovení § 1813 a § 1815 občanského zákoníku, tak podle ustanovení § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.
6. Za třetí námitku žalobkyně označila, že žalovaný měl sám pochybnosti o vlastních závěrech, konkrétně to připouští v bodu 25 prvostupňového rozhodnutí. Ministr k tomu uvedl, že povinnost popřít neoprávněné dílčí pohledávky je v souladu se závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2631/2012, podle kterého k popření pohledávky stačí pochybnost o její pravosti, výši či pořadí. Přestupkovou odpovědnost

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

insolvenčního správce podle ministra zakládá již pouhá skutečnost, že pochybnou pohledávku nepopře.

7. Čtvrtou rozkladovou námitkou žalobkyně byla specifičnost a odlišnost nároků věřitelky CFG SE oproti jiným smlouvám o poskytnutí spotřebitelského úvěru. Ministr shrnul, že na dílčích pohledávkách této věřitelky neshledává nic specifického ani odlišného, jelikož nedošlo k uzavření nepojmenované smlouvy, kterou by neupravovaly právní předpisy, právě naopak. Žalobkyně při přezkumu přihlášených pohledávek neposuzovala právní jednání podle jeho skutečného obsahu, neuvážila, zda se věřitelka nesnažila obcházet zákonná ustanovení, nebo zda si nedojednala zakázané nároky. Vzhledem k taxativnosti výčtu možných nároků věřitele při prodlení dlužníka podle ustanovení § 122 zákona o spotřebitelském úvěru ministr shledal nerelevantní i argumentaci žalobkyně stran autonomie vůle a zásady smluvní volnosti.
8. Za páté žalobkyně namítla, že názor žalovaného vyjádřený v prvostupňovém rozhodnutí stran skutečnosti, že se dlužník musí dovolat nepřiměřeného ujednání aktivním způsobem, přičemž dle žalovaného takovým způsobem není vyjádření dlužníka formou podpisu na přihlášce pohledávky a na přehledu přihlášených pohledávek, nemůže obstát. Ministr uvedl, že tímto tvrzením žalobkyně zcela ignoruje požadavek ustanovení § 1815 občanského zákoníku. Ministr upozornil, že k řádnému dovolání se nepřiměřených smluvních ujednání dlužníkem je zapotřebí, aby byl tento nejdříve poučen o jejich nepřiměřenosti, přičemž žalobkyně nikterak neprokázala, že dlužníka o nepřiměřenosti smluvních ujednání poučila.
9. Šestou rozkladovou námitkou žalobkyně brojila proti výroku žalovaného, že žalobkyně měla zcela spoléhat na znalecký posudek, který byl navíc datovaný až po přezkumném jednání. Žalobkyně uvedla, že předběžné závěry jí byly od věřitelky známy již před vydáním posudku; ministr upozornil, že na podporu tohoto tvrzení však nic nepředložila. Ministr nad rámec upozornil, že i kdyby tomu tak bylo, znalecký posudek nemá povahu preskriptivních norem obsažených v závazných právních předpisech. Míra, podíl, kterým se znalecký posudek podílel na konečném rozhodnutí žalobkyně, nejsou podstatné. Ve zbytku se ministr ztotožnil s argumentací žalovaného v prvostupňovém rozhodnutí.
10. V sedmé námitce žalobkyně odkazovala na rozsudky okresních soudů, ke kterým ministr uvedl, že proti žalovaným v těchto věcech nebylo vedeno insolvenční řízení, a proto nejsou podle něj pro věc přílehlavé. Žalobkyně rovněž argumentovala, že obdobné pohledávky zjišťují i jiní insolvenční správci. Ministr konstatoval, že se plně ztotožňuje s argumentací žalovaného v prvostupňovém rozhodnutí, tedy že žalobkyně nemůže omluvit své jednání jednáním jiných insolvenčních správců, když výkon jejich činnosti má individuální povahu.
11. Za osmé žalobkyně argumentovala v rozkladu přípustným rizikem podle § 27 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, neboť v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měla k dispozici v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonávala v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo v rámci svého předmětu činnosti společensky prospěšnou činnost, jíž mohla ohrozit nebo porušit zájem chráněný zákonem. Ministr k tomu uvedl, že toto ustanovení míří primárně na přestupky chránící lidský život a zdraví, náplň práce insolvenčního správce není analogická např. s náplní práce lékařů či záchranářů a že obviněná ani nevyvinula úsilí k posouzení právních jednání podle jejich skutečného obsahu.
12. Za deváté žalobkyně v rozkladu namítala, že k porušení chráněného zájmu z její strany došlo pouze jednou a že v jeho důsledku nebyl nikdo nespravedlivě poškozen ani nedovoleně

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

znevýhodněn. I stran této námitky ministr odkázal na vypořádání obdobné námitky žalovaným již v prvostupňovém rozhodnutí. Dále dodal, že k naplnění skutkové podstaty přestupku dochází porušením zákonné povinnosti závažným způsobem či opakovaně, a tedy postačí i jednorázově, pokud jde o závažný způsob, jak objasňuje i komentářová literatura. Následkem jednání obviněné spočívající v nepopření pochybných pohledávek bylo právě porušení, nikoli toliko ohrožení, veřejného zájmu na řádném výkonu činnosti insolvenčního správce. Tento zájem zahrnuje požadavek, aby insolvenční správci vykonávali svou činnost vysoce odborně, profesionálně a zároveň důvěryhodně. Podle ministra posouzení přestupkové odpovědnosti tedy nezkoumá výsledek činnosti, nýbrž již kvalitu přístupu insolvenčního správce k této činnosti. Žalobkyně uváděný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 As 51/2007-68, není podle ministra v daném případě přílehlavý. Závažnost přestupku pak podle pozdějšího rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2012, č. j. 4 Ads 114/2011-105, lze v případě absence rozlišení méně a více závažných porušení zohlednit právě výši pokuty, jak žalovaný učinil i v případě žalobkyně. K tomu ministr rekapituloval i aspekty, ke kterým mají správní orgány přihlížet při stanovení výše pokuty podle přestupkového zákona. Podle ministra proto není relevantní, že nedošlo v důsledku jednání žalobkyně ke vzniku efektivní (majetkové) újmy, když postačí již samotné podlomení důvěryhodnosti profese insolvenčního správce.

13. Desátou rozkladovou námitkou pak žalobkyně mířila právě do výše pokuty, kterou podle ní žalovaný stanovil nepřezkoumatelným způsobem. Ministr k tomu rekapituloval všechna hlediska, ze kterých měl při stanovení výše pokuty žalovaný vycházet – objekt přestupku, tj. veřejný zájem na řádném výkonu činnosti insolvenčního správce a zájem na řádném přezkumu pohledávek insolvenčním správcem, přičemž ten o jejich přihlášení rozhoduje insolvenční správce relativně autonomně, bez pokynu insolvenčního soudu a může tak dojít k nespravedlivému poškození účastníků. Přihlédl ke způsobu a okolnosti spáchání přestupku (žalobkyně zcela rezignovala na právní posouzení, spolehla na laický názor dlužníka). K polehčujícím okolnostem ministr uvedl, že absence vzniku škody ani bezúhonnost žalobkyně nemohly vést ke snížení pokuty, pouze v opačném případě by vedly k jejímu zvýšení. Nebylo možné přihlídnout ani k tomu, že jiní insolvenční správci přezkoumali pohledávky věřitelky CFID SE obdobně. Pokud jde o osobní poměry žalobkyně, žalovaný zohlednil tzv. garantovaný minimální měsíční příjem, jako součin počtu řízení, v nichž byla žalobkyně ustanovena jako insolvenční správce zjištěného ze správního spisu a odměnu podle § 3 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce a o náhradách jejich nutných výdajů. Není tedy pravdou, že by výpočet nebyl v prvostupňovém rozhodnutí uveden, jak namítala žalobkyně. Ministr uvedl, že nesouhlasí s názorem žalobkyně, že by se garantovaný minimální příjem měl vztahovat k období předcházejícímu porušení povinnosti, a to z důvodu, že v mezidobí může docházet ke změnám v jejích majetkových poměrech, a následkem toho by nemusela být pokuta takto vypočtená proporcionální.
14. K návrhu na mimosoudní dohodu věřitelky CFID SE s dlužníkem M. Ke. ministr uvedl, že nemá vliv na odpovědnost žalobkyně za přestupek ve vztahu k insolvenčnímu řízení dlužníka M. Ko.

III. Žaloba

15. Žalobkyně se v podané žalobě domáhala zrušení napadeného rozhodnutí, jakož i prvostupňového rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, a to pro nezákonnost, kterou

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

spatřovala v porušení zásady materiální pravdy při dokazování stavu věci, který jí je kladen za vinu jako předmětný přestupek.

16. Žalobkyně nesouhlasila s tím, že by při přezkumu pohledávky zajištěného věřitele zcela rezignovala na vlastní odborné právní posouzení předmětné pohledávky a že by právní jednání neposuzovala podle jejich skutečného obsahu. Žalobkyně tvrdí, že při přezkumu zajištěných sporných pohledávek vycházela ze stavu poznání a aplikace ustanovení § 122 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru i § 1813 a § 1814 odst. 1 písm. l) občanského zákoníku k datu přezkumu. Právní jednání věřitele SFIG SE posuzovala především a podle jeho obsahu a brala v úvahu specifickou smluvních nároků obsažených v přihlášce a právně vycházela ze znění a výkladu příslušných právních předpisů, soudních rozhodnutí a přezkumné praxe dalších insolvenčních správců. Dílčí pohledávky věřitele SFIG SE posuzovala podle převládajícího právního hodnocení a obvyklé přezkumné praxe k březnu 2018 a nikoliv podle právního hodnocení v březnu 2021, které vzal žalovaný za základ svého rozhodování o deliktu žalobkyně. Žalobkyně uvedla, že od účinnosti zákona č. 257/2016 Sb., to je ode dne 1. 12. 2016 do března 2018 nebyl sjednocen výklad ani právní hodnocení sporných dílčích pohledávek. K datu 23. 3. 2018, tj. k datu přezkumu sporných pohledávek v této věci musí být posuzovány veškeré okolnosti případu, a i základ pro výpočet sankce, jímž je počet oddlužení.
17. Žalobkyně namítala, že ani žalovaný si nebyl jist svým právním názorem v tom, které dílčí pohledávky měla žalobkyně k datu 23. 3. 2018 popřít a které uznat, o čemž svědčí změna jeho hodnocení v napadeném rozhodnutí oproti hodnocení v oznámení o zahájení v řízení.
18. Podle žalobkyně podstata věci spočívá ve výkladu ustanovení § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, ohledně něhož se žalobkyně i žalovaný diametrálně rozcházejí. Podle žalobkyně žalovaný v podstatě opravuje text přijatý zákonodárcem a podsouvá mu jiný význam, než skutečně má. Při tom jazykový a logický výklad tohoto ustanovení je podle žalobkyně naprosto jednoznačný. Nejde o taxativní výčet přípustných nároků, nýbrž o jediné zákonné kritérium přezkumu dílčích přihlášených pohledávek věřitele, kterým je účelnost jejich vynaložení v souvislosti s prodlením spotřebitele, a toto jediné zákonné kritérium je třeba posuzovat v následujících krocích.
 - 1) Zjištění druhů a výše smluvně sjednaných nákladů v případě prodlení spotřebitele.
 - 2) Vyhodnocení, zda smluvně sjednané náklady splňují podmínku účelnosti.
 - 3) Zjištění druhů a výše věřitelem skutečně vynaložených nákladů v souvislosti s prodlením spotřebitele.
 - 4) Vyhodnocení, zda náklady věřitelem skutečně vynaložené splňují podmínku účelnosti.
19. Kromě skutečně vynaložených nákladů a jejich účelnosti zákon v § 122 odst. 1 písm. a) limituje pouze jejich výši, a to nárokem na náhradu ve výši smluvně sjednané, přičemž rozlišuje mezi náhradou nákladů vynaložených a smluvní pokutou. Z textu zákonného ustanovení dle žalobkyně vyplývá, že věřitel má právo na náhradu nákladů účelně vynaložených v souvislosti s prodlením spotřebitele, a to sjednaných v úvěrové smlouvě, přičemž pokud je smluvně sjednaná náhrada vyšší, považuje se v této části za smluvní pokutu. Toto ustanovení však nikterak neobsahuje vymezení, které konkrétní věřitelem v účelně vynaložené náklady spojené s prodlením spotřebitele nelze v úvěrové smlouvě sjednat, ani náhradu, kterých nákladů skutečně věřitelem vynaložených, aniž by byly smluvně sjednané, je věřitel oprávněn požadovat. Žalobkyně má za to, že např. smluvně

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

sjednané náklady spojené se soudním vymáháním jsou nepochybně náklady účelně vynaloženými neboť právo na soudní ochranu je ústavně zakotveno a smluvně sjednané náklady jsou spojeny se se soudním vymáháním. Věřitel není omezen v zajištění právní pomoci advokátem v případě neplnění povinností spotřebitele i po upomínkách věřitele, když spotřebitel úvěry nesplácí. Citované ustanovení tak zakládá právo věřitele na náhradu účelně vynaložených nákladů bez určení, jaký druh nákladů může věřitel požadovat a bez omezení jediným kritériem je, že se jedná o účelně vynaložené náklady v souvislosti s prodlením spotřebitele, a to bez určení, jaký druh nákladů může věřitel požadovat. Podle žalobkyně tedy není rozhodující, zda jde o náhradu nákladů sjednaných v úvěrové smlouvě nebo o smluvní pokutu, když jediným kritériem práva na náhradu nákladů věřiteli je pouze účelnost jejich vynaložení nikoliv limitovaná výše sjednání ve smlouvě.

20. Žalobkyně se dále v podané žalobě vyjádřila k jednotlivým nákladům vynaloženým věřitelem v předmětném úvěrovém vztahu, které nebyly žalovaným uznány. Jednalo se o náklady za právní služby a náklady charakterizované jako majetková a nemajetková újma věřitele.
21. Žalobkyně tvrdí, že náklady na právní služby byly skutečně a účelně vynaloženy v souvislosti s prodlením dlužníka dle advokátního tarifu i zákona o soudních poplatcích. V souvislosti s těmito náklady žalobkyně v žalobě uvedla výčet nákladů sjednaných s věřitelem v tabulce pod body 5.3.-5.8., a to pro případ prodlení spotřebitele se splatností úvěru, včetně postupu poskytovatele úvěru vůči spotřebiteli v případě splatnosti úvěru (písemné upomínky, zpoplatnění úkonů, předžalobní výzva).
22. K nákladům žalobkyně ní uznaným jako majetková a nemajetková újma vzniklá věřiteli z důvodu dlužníkem zastavených splátek úvěru žalobkyně oproti právnímu názoru žalovaného namítala, že ujednání o náhradě majetkové a nemajetkové újmy v úvěrové smlouvě je plně legální. Tyto újmy fakticky nepochybně vznikají a dlužníci se v úvěrových smlouvách zavazují věřitelům v případě zastavení splátek a zesplatnění úvěru tyto újmy nahradit. K tomuto tvrzení žalobkyně poukázala na ustanovení pod bodem 3.6.smluvního ujednání pro případ porušení úvěrové smlouvy, ohledně povinnosti spotřebitele uhradit poskytovateli úvěru majetkovou újmu spočívající v nesplácení poskytnutého úvěru, a to újmu majetkového charakteru ve výši 78 000 Kč za každý jednotlivý případ porušení smlouvy. Zároveň se smluvní ujednání týkalo důsledku, kterým je nemajetková újma spočívající v poškození bonity a kreditu poskytovatele, kdy pro tento případ si smluvní strany sjednaly odškodnění ve výši 30 000 Kč za každý jednotlivý případ porušení smlouvy.
23. V souvislosti s majetkovou újmou žalobkyně zmínila i důvody, proč z její strany byla uznána i doplňková inkasní služba. Poukázala na konkrétní smluvní podmínky pod body 3.3. a 3.10. úvěrové smlouvy, podle nichž byla inkasní služba sjednána jako hrazená nepovinná služba, za jejíž výkon spotřebitel hradí po dobu trvání úvěru částku ve výši celkem 176 064 Kč v měsíčních splátkách, a to současně s měsíční splátkou spotřebitelského úvěru. Smlouva stanoví, že v případě, že spotřebitel bude v prodlení se splácením spotřebitelského úvěru bude povinen uhradit zbývající část sjednané inkasní služby, čímž uhradí poskytovateli škodu způsobenou porušením smluvní povinnosti. Poskytovatel úvěru za předpokladu úhrady zbývající části sjednané inkasní služby již nemá nárok na úhradu případné vyšší skutečné škody anebo smluvní pokuty z tohoto právního titulu.
24. Žalobkyně z uvedeného ujednání o inkasní službě dovozuje, že se jedná o samostatnou smlouvu nezávislou na úvěrové smlouvě a pokud byl spotřebitel předem seznámen s jejími

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

podmínkami, má věřitel právo uplatňovat nároky z této smlouvy. Inkasní služba je nepovinnou službou k poskytnutému úvěru a je poskytována výhradně na žádost spotřebitele. Jde o doplňkovou službu a ve vztahu ke spotřebiteli se nejedná o nikterak neobvyklé jednání. Doplňková služba ve formě inkasa z účtu spotřebitele není v rozporu s příslušnými ustanoveními občanského zákoníku a dlužník byl s charakterem, podmínkami a výhodami inkasní služby včetně důsledků řádně seznámen. V dané věci žalobkyně posuzovala nárok ze smlouvy o inkasní službě nikoliv jako smluvní úrok z prodlení označený ve smlouvě o inkasní službě ve výši 0,1 % denně, nýbrž jako smluvní pokutu.

25. Žalobkyně svůj postup v přezkumu shrnula vyjádřením, v jakých případech popírá sporné nároky, tj. nejsou-li přihlášeny nároky sjednány a v případě druhém, kdy konkrétní ujednání v úvěrové smlouvě zakládají významnou nerovnováhu práv a povinností věřitele na straně jedné a práv a povinností spotřebitele na straně druhé. Primárně pak žalobkyně popírá přihlášku věřitele, pokud konkrétní věřitel řádně neposoudil úvěruschopnost dlužníka. Podle žalobkyně však takovým situacím v dané věci nedošlo.
26. Žalobkyně na podporu svých postupů a svého právního názoru poukázala na to, že vycházela z řízení jiných insolvenčních správců, v nichž vystupoval věřitel SFIG SE a zjistila, že blíže neurčitelný počet insolvenčních správců identické nároky tohoto věřitele uznává tak, že postoj žalobkyně lze hodnotit jako obecný a minimálně převládající právní názor. K tomu žalobkyně předložila přihlášky uvedeného věřitele obsahující stejné druhy pohledávek a přezkumné listy s uznáním těchto pohledávek. Dále poukázala na rozhodování obecných soudů, kdy jmenovaný věřitel žalobkyni doložil rozhodnutí soudů v obdobných případech dílčích pohledávek stejného druhu. Věřitel žalobkyni doložil i znalecký posudek a auditní zprávu, z nichž se podává, že sporné dílčí pohledávky tohoto věřitele jsou plně v souladu s právem.
27. V poslední řadě žalobkyně namítala nesprávnou metodiku při výpočtu výše sankce. Namítala, že žalovaný vychází z minimálního garantovaného příjmu, aniž by specifikoval, zda se má jednat o čistý nebo hrubý příjem, čímž jde o nejednoznačné kritérium. Žalobkyně má za to, že tímto minimálním garantovaným příjmem musí být čistý příjem tak, aby tento pokryl výkon úřadu insolvenčního správce. Pokud žalovaný použil speciální kritérium, měl povinnost jej specifikovat tak, aby bylo nepochybné, o jaký druh příjmu se jedná. Žalobkyně namítá, že jakožto základ pro výpočet sankce lze použít výhradně počet oddlužení k datu, k němuž se vztahuje spáchání údajného deliktu, tj. k datu přezkumu, který se uskutečnil 23. 3. 2018, kdy počet oddlužení, v níž byla žalobkyně ustanovena, činil celkem 161 případů, nikoli k datu zahájení správního řízení, jak to činí žalovaný. Toto zásadní kritérium pro výpočet sankce nemůže být ponecháno na libovůli žalovaného. Podle žalobkyně sankce v uložené výši je i s ohledem na polehčující okolnosti, které zmínila v žalobě, nepřiměřená a neodůvodněně přísná.
28. V závěru žaloby žalobkyně poukázala na nesprávné poučení o rozkladu, které spočívá v nesprávném uvedení rozkladového orgánu, jímž je ministryně spravedlnosti na místo v té době již úřadujícího ministra spravedlnosti.
29. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhla, aby soud jak napadené rozhodnutí, tak i rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

30. Žalovaný v podání doručenému soudu shrnul dosavadní řízení a základ sporu a ke sporné právní otázce uvedl následující.
31. Ze znění ustanovení § 122 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru („Věřitel může pro případ prodlení spotřebitele s plněním dluhu vyplývajících ze smlouvy o spotřebitelském úvěru sjednat pouze (a) právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vznikly v souvislosti s prodlením spotřebitele; pokud byla ujednána náhrada vyšší, považuje se v této části za smluvní pokutu“) vyplývá, že účelně vynaložené náklady vzniklé v souvislosti s prodlením spotřebitele představují taxativní výčet položek, které může věřitel v rámci spotřebitelského úvěru sjednat, aniž by byly považovány za smluvní pokutu. K tomu žalovaný citoval i z důvodové zprávy k tomuto ustanovení: „Cílem ustanovení je zamezení praktik, kdy poskytovatel vydělává nikoli na sjednané odměně, ale na sankcích spojených s (pečlivě propočítaným) prodlením spotřebitele. (...) Z tohoto důvodu se omezují poplatky účtované v případě prodlení spotřebitele s plněním jeho povinností. (...) Tyto platby dostatečně kryjí možnou škodu věřitele vzniklou z prodlení dlužníka a způsobují citelné narůstání dluhu. (...) Taková úprava, která umožňuje nekonečný nárůst sankcí, v jejichž důsledku není dluh ze spotřebitelského úvěru splacen ani po prodeji nemovitosti, není v zájmu ani spotřebitele, ani poskytovatele s výjimkou predátorských poskytovatelů.“ Svou argumentaci podpořil i komentářem k zákonu o spotřebitelském úvěru, namátkou: „Musí se však jednat o náklady účelně vynaložené, poskytovatel tedy nemůže například poplatek za zaslání upomínky sjednat v jakékoli výši“ či „Pod dané ustanovení spadají jak poplatky za upomínky, tak náklady na vymáhání, nikoli však například náklady soudního řízení“. Proto podle žalovaného nelze souhlasit s názorem žalobkyně, že zákonodárce ani příkladmo neuvádí, které konkrétní výdaje nelze v úvěrové smlouvě sjednat. Žalobkyně tedy ustanovení § 122 zákona o spotřebitelském úvěru vykládá zcela nesprávně a v rozporu s jeho smyslem i ústavněprávní zásadou ochrany slabší strany, když tvrdí, že lze sjednat prakticky jakékoli náklady, pokud se vymezí jako náklady, které budou účelně vynaložené v případě prodlení dlužníka. Z důvodu zakotvení v ústavních pořádku pak nelze vejít ani na argumentaci žalobkyně ohledně svobodné vůle spotřebitele přebrat na sebe závazky ze spotřebitelského úvěru.
32. K žalobním námitkám mířících do jednotlivých pohledávek se žalovaný převážně odkázal na příslušné pasáže argumentace uvedené v prvostupňovém rozhodnutí s tím, že měly být tyto pohledávky žalobkyní popřeny a rozhodovat o nich měl insolvenční soud. Nadto uvedl žalovaný k dílčím pohledávkám následující.
33. Pohledávky č. 2, 9 a 10 z titulu smlouvy o inkasní službě lze podle žalovaného považovat za skrytý úrok a tedy nepřiměřené ujednání ve smyslu ustanovení § 1813 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), ke kterému se podle ustanovení § 1815 téhož zákona nepřihlíží. Žalobkyně sice tvrdila, že úvěrová smlouva a smlouva o inkasní službě byly na sobě nezávislé, podle žalovaného však ze skutkových okolností i vybraných smluvních ustanoveních vyplývá, že jsou v kauzálním vztahu, když inkasem se zajišťuje povinnost dlužníka splácet spotřebitelský úvěr, a tedy by bez této úvěrové smlouvy ani nemůže existovat.
34. Stran pohledávek č. 5 a 11 z titulů náhrady nákladů právního zastoupení a soudního řízení žalovaný uvedl, že nárok na náhradu nákladů soudního řízení vzniká teprve na základě pravomocného rozhodnutí soudu, a nelze je nepřipustné tuto povinnost sjednat smluvně předem, pro případ zahájení soudního řízení. K tomu žalovaný citoval z usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 31 Cdo 488/2009 (R 146/2011). Věřitelka v dotčeném případě ani neprokázala, že by mu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

soud uplatňované náhrady přiznal, vztahoval je k soudnímu řízení, jehož výsledek není žalovanému znám. Pokud by měl žalovaný uvažovat o nákladech mimo uvedené soudní řízení, musela by věřitelka doložit, že byly vynaloženy účelně, což se však také nestalo.

35. K pohledávkám č. 7 a 8 z titulu náhrady majetkové i nemajetkové újmy žalovaný uvedl, že náhradu újmy vzniklé věřiteli prodlením spotřebitele se zákonodárce rozhodl řešit možností sjednání smluvní pokuty, jak plyne z důvodové zprávy. Náhrada těchto druhů újmy není uvedena v taxativním výčtu v § 122 zákona o spotřebitelském úvěru.
36. K námitce žalobkyně stran obdobného rozhodování jiných insolvenčních správců o obdobných pohledávkách žalovaný toliko upozornil, že výkon činnosti insolvenčního správce má individuální povahu, a proto je individuální i jeho odpovědnost za nesvědomitý a neodborný výkon této činnosti, ve zbytku se odkázal na vypořádání této námítky v prvostupňovém i napadeném rozhodnutí.
37. Žalovaný sdělil k žalobkyní předloženým rozsudkům obecných (civilních) soudů, že se k nim rovněž již vyjadřoval v obou rozhodnutích, a že neshledává žádné z nich přílehlavé k dané věci, což ke každému z nich konkrétně odůvodnil.
38. K námitce žalobkyně, že sám dlužník přihlášku zajištěné věřitelky uznal, žalovaný upozornil, že to je pravdivé pouze částečně, jelikož všechny pohledávky dlužník uznal až při přezkumném jednání, pro což se podle žalovaného nabízí otázka, nakolik šlo skutečně o vůli dlužníka. Navíc právo dlužníka popřít pohledávky nemá vliv na jejich zjištění, resp. názor dlužníka není relevantní pro stanovisko insolvenčního správce, viz § 192 odst. 3 insolvenčního zákona. Insolvenční správce má oprávněnost pohledávek právně posuzovat sám a proto žalovaný označil tuto námitku za nedůvodnou.
39. Pokud jde o žalobní námitku mířící proti výši uložené pokuty, žalovaný odkázal na svou dřívější argumentaci v napadeném rozhodnutí i příkazu ze dne 26. 4. 2019. Žalovaný jako správní orgán uloženou sankcí postihuje pouze příjmy, které insolvenčnímu správci stát garantuje a nikoli veškeré příjmy, které může insolvenční správce ze své činnosti získat. Podle žalovaného není relevantní zohledňovat i náklady insolvenčního správce, když tyto mohou být u jednotlivých insolvenčních správců značně odlišné, a především obtížně prokazatelné. Výpočet sankce pouze ze státem garantovaného příjmu bez zohlednění ostatních příjmů insolvenčních správců a jejich nákladů tak správní orgán považuje za funkční a transparentní postup, který předchází nerovnostem mezi postihovanými insolvenčními správci.
40. Žalovaný soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Replika žalobkyně

41. Žalobkyně reagovala na vyjádření žalovaného replikou, kterou doplnila svou žalobní argumentaci. Uvedla, že pokud správní orgán použije v závazné „směrnici“ (Metodika stanovení druhu a výše sankce) nejednoznačné pojmy, musí být vykládány ve prospěch názoru adresáta. Podle žalobkyně pak garantovaným příjmem musí být pouze čistý příjem insolvenčního správce, nikoli hrubý, jak uvádí žalovaný. Ten měl podle žalobkyně raději použít argumentaci, že základem pro výpočet sankce je počet oddlužení, v nichž byla žalobkyně ustanovena, krát 1089 Kč, či jinou jednoznačnou formulaci. Metodika navíc neobsahuje určení, k jakému datu se má počet oddlužení posuzovat. Žalobkyně shrnula, že žalovaným uplatněný výpočet bez tohoto nemá žádnou právní relevanci a je znovu nutné

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

použít výklad ve prospěch adresáta. Navíc podle ní nemá Metodika relevanci, když nejde o vyhlášku, k jejímuž vydání by zákon o insolvenčních správcích zmocňoval.

V.Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

42. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.) v mezích žalobních bodů a vad řízení, k nimž přihlíží z úřední povinnosti.

43. Žaloba není důvodná.

44. A) Právní rámec posuzované věci a námitka výkladu § 122 zákona o ochraně spotřebitele.

45. Podle § 36b odst. 1 písm. k) zákona o insolvenčních správcích ve znění do 31. 5. 2019 insolvenční správce se dopustí přestupku tím, že při výkonu funkce insolvenčního správce závažným způsobem poruší nebo opakovaně porušuje povinnost stanovenou insolvenčním zákonem.“

Podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích, ve znění účinném od 1. 6. 2019 „Insolvenční správce se dopustí přestupku tím, že při výkonu funkce insolvenčního správce závažným způsobem poruší nebo opakovaně porušuje povinnost stanovenou insolvenčním zákonem“.

Podle § 36 odst. 1 insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 5. 2019 „Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí; je povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře.

Podle § 5 písm. a) insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 5. 2019: „Insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárního a co nejvyššího uspokojení věřitelů“.

Podle § 36b odst. 4 písm. f) zákona o insolvenčních správcích, ve znění účinném od 1. 6. 2019 „Za přestupek podle odstavce 1 písm. b) nebo i) nebo odstavce 3 písm. f) lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.“

Podle § 1813 občanského zákoníku: „Má se za to, že zakázaná jsou ujednání, která zakládají v rozporu požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. To neplatí pro ujednání o předmětu plnění nebo ceně, pokud jsou spotřebiteli poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem.“

Podle § 1815 občanského zákoníku: „K nepřiměřenému ujednání se nepřihlíží, ledaže se jej spotřebitel dovolá.“

Podle § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru: „Věřitel může pro případ prodlení spotřebitele s plněním dluhu vyplývajícího ze smlouvy o spotřebitelském úvěru sjednat pouze

a) právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vznikly v souvislosti s prodlením spotřebitele; pokud byla ujednána náhrada vyšší, považuje se v této části za smluvní pokutu,

b) úroky z prodlení, jejichž výše nesmí přesáhnout výši stanovenou právním předpisem upravujícím úroky z prodlení, nebo

c) smluvní pokutu.“

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

46. Zásadní námitky žalobkyně směřují do nesprávného právního posouzení věci, konkrétně výkladu ust. § 122 zákona o ochraně spotřebitele. V souzené věci se účastníci sporu střetávají v odlišném výkladu, jaké pohledávky věřitele z titulu smlouvy o spotřebním úvěru lze v insolvenčním řízení uznat jako nároky věřitele (úvěrujícího) na náhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých mu v souvislosti s prodlením spotřebitele (dlužníka, resp. úvěrovaného) a z jakých ustanovení právních předpisů či smluvních ujednání lze vycházet. Zatímco správní orgány obou stupňů dovozují přípustnost zjištění pohledávek věřitele a jejich nepopření v přezkumném řízení vedeném insolvenčním správcem z primárně a speciálně aplikovatelného ustanovení § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a porovnávají jej s úpravou přiměřenosti smluvních ujednání dle občanského zákoníku, žalobkyně nahlíží na oprávněnost nepopření pohledávek zejména optikou zásady „pacta sunt servanda“, logikou jejich zakotvení ve smlouvě o spotřebitelském úvěru a garantovaným právem věřitele na náhradu nákladů, které mu v souvislosti s prodlením spotřebitele se splácením úvěru vznikly a na nichž se smluvní strany dohodly.
47. Žalované správní orgány obou stupňů a žalobkyně se však shodují v tom, že se vždy musí jednat o *účelně vynaložené náklady*, proto jádrem sporu není určitý typ či druh nákladů, který by byl vyjmenován v zákoně (což ostatně není), nýbrž jen to, zda jde o účelně vynaložený náklad (viz také souladná, zásadní a výslovná námitka žaloby). Otázka zákonnosti rozhodnutí, jímž byla žalobkyně uznána vinnou přestupkem podle § 36b odst. 1 písm. i) tedy odvisí od posouzení, co lze považovat za účelně vynaložený náklad, totiž co v daném posuzovaném úvěrovém vztahu vytváří jeho oprávněnou účelnost.
48. Shora již citované ustanovení § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je uvozené jako „Omezení plateb souvisejících s prodlením spotřebitele“ a v případě sjednání vyšší náhrady, která by byla přepisem nad účelně vynaloženými náklady, pak zákon v ust. § 122 odst. 2 omezuje i výši sjednané smluvní pokuty dalšími podmínkami.
49. Zákon o spotřebitelském úvěru tedy pro případ prodlení spotřebitele stanoví speciální limit - omezení toho, co může věřitel na spotřebiteli ze smluvního ujednání pro případ prodlení spotřebitele požadovat, v tomto smyslu tedy nelze při výkladu účelně vynaložených nákladů vycházet z jakéhokoli smluvního ujednání, byť by s ním i úvěrovaný spotřebitel souhlasil.
50. Soud v tomto směru odkazuje na důvodovou zprávu k § 122 zákona, v níž je vyjádřen smysl úpravy tak, že: *„Cílem ustanovení je zamezení praktik, kdy poskytovatel vydělává nikoli na sjednané odměně, ale na sankcích spojených s (pečlivě propočítaným) prodlením spotřebitele. (...) Z tohoto důvodu se omezují poplatky účtované v případě prodlení spotřebitele s plněním jeho povinností. (...) Tyto platby dostatečně kryjí možnou škodu věřitele vzniklou z prodlení dlužníka a způsobují citelné narůstání dluhu.(...) Taková úprava, která umožňuje nekonečný nárůst sankcí, v jejichž důsledku není dluh ze spotřebitelského úvěru splacen ani po prodeji nemovitosti, není v zájmu ani spotřebitele, ani poskytovatele s výjimkou predátorských poskytovatelů. Z tohoto důvodu se omezují poplatky účtované v případě prodlení spotřebitele s plněním jeho povinností na účelně vynaložené náklady, které musí poskytovatel doložit, ať již orgánu dohledu, nebo věcně a místně příslušnému soudu, pokud u něj tyto náklady uplatňuje. Pod dané ustanovení spadají jak poplatky za upomínky, tak náklady na vymáhání, nikoli však například náklady soudního řízení. Šikanózní vymáhání (např. posíláním několika draze zpoplatněných upomínek denně) není právem chráněno, nadto účtované náklady budou vždy posuzovány z hlediska účelnosti a hospodárnosti. Poplatek, jehož výše by přesáhla rámec účelně vynaložených nákladů, bude považován za smluvní pokutu, jejíž výše je omezena.“*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

51. Z uvedeného vyplývá, že účelně vynaloženými náklady při přezkumu pohledávek insolvenčním správcem a jeho úloze zjišťovat pohledávky v rámci insolvenčního řízení budou pouze ty náklady, které budou prokazatelně splňovat požadavky důvodného vynaložení a také hospodárnosti a nebudou zohledňovat pouze to, co vychází z uzavřených smluv. Tak např. smluvně sjednané náklady spojené se soudním vymáháním mohou být uznány jako účelně vynaložené nikoliv proto, že jde o ústavně zaručené právo na soudní ochranu, bylo sjednáno v úvěrové smlouvě a uvedeno v přihlášce věřitele, nýbrž proto že bylo reálně a oprávněně uplatněno a soudem přiznáno v konkrétní výši nákladů vynaložených právě z důvodu prodlení spotřebitele. Již pojem „účelnost“ sjednaných nákladů značí, že jde o takový atribut nákladů, který musí být posouzen z hlediska jejich oprávněného a hospodárného vynaložení a v souladu s ústavněprávní ochranou spotřebitele jako slabší smluvní stranou, jak ostatně v tomto smyslu cíl zákonné úpravy akcentuje i důvodová zpráva k ust. § 122 zákona o spotřebitelském úvěru.
52. Žalobkyni nelze vytýkat, že při přezkumu sporných pohledávek zajištěného věřitele neposuzovala právní jednání podle jeho skutečného obsahu, tato výtka žalovaného je nepřesná. To žalobkyně zřejmě činila, avšak obsah právního jednání (předmětné smlouvy o spotřebitelském úvěru ve 4 sporných právních ujednáních) nepodrobila při přezkumu pohledávek profesnímu právnímu posouzení se svědomitou a odbornou péčí.
53. Pokud tedy žalobkyně při řešení úpadku dlužníka M. Ko. v insolvenčním řízení nepostupovala ve smyslu vyložené zásady účelnosti a hospodárnosti nákladů, které jsou dle § 122 odst. 1 písm. a) jediné smluvně přípustné, a sporné pohledávky věřitele zjistila a nepopřela jen optikou občanskoprávních předpisů a garancí věřitele, pak postupovala v rozporu se smyslem a cílem nejen ust. § 122 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, ale i § 5 písm. a) a § 36b odst. 1 písm. k) insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. 5. 2019 (v době rozhodování shodně podle § 36 odst. 1 písm. i) zákona. Při zastávání výkladu žalobkyně nebylo v souladu s právem zahrnout do zjištěných pohledávek věřitele ty náklady, které mu nezakládaly právo na náhradu účelně vynaložených nákladů podle § 122 odst. 1 písm. a) cit. zákona, a to proto že účelnost těchto nákladů nebyla žalobkyní ve smyslu citovaného ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanoveními občanského zákoníku buď vůbec nebo správně posouzena z hlediska rovnovážné pozice účastníků úvěrového vztahu. To právě z důvodu jejího odhlédnutí od povinnosti postupovat tak, aby nebyly dány pochybnosti o účelnosti nákladů. Soud přisvědčuje rozkladovému orgánu žalovaného v tom, že žalobkyně nezvážila, zda věřitel příliš komplikovanými smluvními ustanoveními a řetězením zajištění ve smlouvách nedojednal určité nároky přes jejich nedovolenost a nepřiměřenost. V tomto směru se žalovaný v napadeném rozhodnutí na právním základě ust. § 1815 občanského zákoníku, jehož se žalobkyně dovolávala, zabýval tím, za jakých právních podmínek zákon umožňuje nepřihlédnout k jinak nepřiměřenému chování (bod 64 napadeného rozhodnutí) a proč k těmto podmínkám nenáleží podpis dlužníka na přehledu přihlášených pohledávek, nota bene, když v daném případě žalovaný zjistil, že dlužník důvody sporných dílčích pohledávek v návrhu na insolvenční řízení popřel a v přezkumu žalobkyní nikoliv. Uvedený rozpor minimálně založil pochybnosti, s nimiž se žalobkyně v rámci svých autonomních povinností insolvenční správkyně měla vypořádat a při odborné znalosti práva a judikatury (viz rozsudek Nejvyššího soudu 29 Cdo 2631/2012) měla v pochybnostech sporné pohledávky popřít.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

54. Na uvedeném nemůže nic změnit ani odvolání žalobkyně v jejím vyjádření v řízení ze dne 14. 3. 2021, že vycházela ze znaleckého posudku č. 24/01-2018 ze dne 7. 5.2018, který, jak vyplývá ze správního spisu, byl předložen *věřitelem*, a zpracován znalcem z *oboru ekonomie* a potvrzuje, jak soud ověřil, jen „obvyklost“ sjednaných podmínek ze strany poskytovatele úvěru. Tento znalecký posudek jednak datově předchází datu přezkumného jednání v insolvenčním řízení (23. 3. 2018 jednak závěry tohoto posudku mapují optikou odborníka na ekonomii, účetnictví, peněžnictví pojišťovnictví apod...tržní realitu spotřebitelských úvěrů nikoliv právně specifikovaná pravidla úpravy rovnovážných vztahů mezi věřitelem a dlužníkem, a nehodnotil a ani co do svého profesního zaměření nemohl hodnotit smysl těchto úprav v jejich právním, nikoliv jen ekonomickém kontextu.
55. Námitka žalobkyně, že jde o nezávislé odborné zhodnocení není důvodná. Žalobkyně nemohla vycházet z uvedeného znaleckého posudku a pokud jí byla stanoviska znalce známa již před přezkumem pohledávek, pak pochybila jednostranným využitím těchto tržních stanovisek, když sama, odborně a svědomitě, jak jí to ukládá zákon, závěry znalce nepodrobila úvahám k otázce účelnosti nákladů věřitele z hlediska omezení smluvní volnosti pro účely zákona o spotřebitelském úvěru.
56. Přezkum pohledávek pro účely jejich popření či nepopření bylo na žalobkyni jako na insolvenční správce, neboť ona je tím subjektem profesně zdatným a ustaveným do pozice zajišťujícím při přezkumu pohledávek náležité zhodnocení oprávněnosti pohledávek z úvěrového vztahu, a to postupujíc svědomitě, s odbornou péčí. Žalovaný se již v prvostupňovém rozhodnutí na str. 7-8 zevrubně zabýval postavením, úlohou a pravomocí insolvenčního správce a jeho odpovědností, když vyložil pravomoc žalovaného jako dohledového orgánu, odlišil pravomoc soudu v insolvenčním řízení a zdůraznil kvalitativní požadavky zákona na činnost insolvenčního správce při přezkumu přihlášených pohledávek. Soud proto žalovanému přisvědčuje v tom, že odpovědnost za náležité zjištění a nepopření pohledávek a za výsledek přezkumného řízení nesla jediné žalobkyně, přičemž jediným rozhodným zákonným kritériem pro zjištění pohledávek z důvodu nároků věřitele na náhradu nákladů z úvěrového vztahu byl zákonný požadavek na účelnost vynaložení takových nákladů. Neobstojí námitka, že žalobkyně byl trestána za právní názor, neboť soud z její obhajoby spočívající v popisu případů, v nichž naopak žalobkyně činí popěrné úkony, neshledal hraniční logiku, pro níž by bylo možné žalobkyni přitakat. Žalobkyně si sama vyložila, že popěrné úkony činí pouze ve 2 případech, a to tehdy, kdy nejsou přihlášené nároky vůbec sjednány a kdy konkrétní ujednání v úvěrové smlouvě zakládají významnou nerovnováhu práv a povinností věřitele na straně jedné a práv a povinností na straně druhé, přičemž jde o zneužívající jednání. Protože takto ne zcela zřetelné kritérium je třeba vždy považovat, bylo na žalobkyni, aby z přezkumu bylo zřejmé, jak v případě sporných pohledávek toto hledisko aplikovala, případně aby v přestupkovém řízení prokázala, že není její právní názor vybočující, že je opřen o různé judikатурní přístupy a je výstupem jejího svědomitého a odborného posouzení. Žalobkyně však hledisko znevažujícího jednání neaplikovala správně u případu smlouvy o inkasní službě, jak bude pojednáno níže. Ve sledu uvedeného tedy nejde o trestání za jiný právní názor, neboť jde o postup v rozporu s právem. Žalobkyně také neuvedla žádné zásadní a dostatečně vypovídající skutečnosti k tomu, že pohledávky posuzovala podle převažujícího právního hodnocení a obvyklé přezkumné praxe k březnu 2018 ve stejných či srovnatelných případech. Kromě toho, že žalobkyně je odpovědna za náležité posouzení *účelnosti* věřitelem vynaložených nákladů, nikoliv paušálně či šablonovitě, ale v každém konkrétním případě, lze stěží spoléhat se na praxi jiných insolvenčních správců. V případech, které žalobkyně v řízení namítala ke srovnání,

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

s odkazem na rozhodování srovnatelných nároků stejného věřitele u dalších okresních soudů, žalovaný a potažmo i ministr v napadeném rozhodnutí toto srovnání odmítli zcela opodstatněně z důvodu časové, věcné i procesní nepřiléhavosti (str. 28 napadeného rozhodnutí). Proto vzhledem k existenci pochybností o postupu žalobkyně lege artis nelze vejít ani na její námitky neustálenou přezkumnou praxí.

57. Soud proto k žalobním námitkám, týkajícím se právního rámce a obecně kroků přezkumu pohledávek dle výkladu ust § 122 zákona o spotřebitelském úvěru, které žalobkyně uvedla v žalobě, shrnuje.
58. Žalobkyně se nemýlí v 1. kroku přezkumu – zjišťuje druhy a výše smluvně sjednaných nákladů v případě prodlení spotřebitele.
59. Žalobkyně se však mylí ve 2. 3. a 4. kroku, když u sporných pohledávek výši věřitelem smluvených a také skutečně vynaložených nákladů nevyhodnotila podle jejich účelnosti (důvodnosti, hospodárnost, případně úspěšného vynaložení, v soudním řízení) ve smyslu ust. § 122 zákona o spotřebním úvěru a § 5 písm. a) insolvenčního zákona.
60. Žalobkyně porušila zákon v tom, že nepostupovala odborně kvalifikovaně a svědomitě podle citovaných zákonných ustanovení a právní úpravu v ustanovení § 122 odst. 1 písm. a) vykládá, zjednodušuje a praktikuje tak, že zákonodárce v tomto ustanovení upřednostnil právo věřitele na smluvně sjednanou náhradu, na níž má v případě prodlení spotřebitele právo, a to pouze s rozdělením na vynaložené náklady a na smluvní pokutu (výslovně str. 3 žaloby).
61. Námitky nesprávného výkladu ustanovení § 122 zákona o spotřebitelském úvěru ve všech aspektech obhajoby uplatněných v podané žalobě tak nejsou důvodné.
62. B) Skutkový stav, konkrétní dílčí pohledávky.
63. Z vyjádření žalobkyně v řízení ze dne 14.3.2021 vyplynulo, že žalobkyně skutkový stav tak, jak byl zjištěn žalovaným nerozporovala, tj. nerozporovala, že žalovaný vyšel ze zjištění, že žalobkyně sporné pohledávky zjistila v plné výši.
64. Žalobkyně v podané žalobě uvedla výčet konkrétních dílčích pohledávek zajištěného věřitele, jejichž nepopření z důvodu rozporu s § 122 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru jí bylo správními orgány vytýkáno. Žalobkyně rozporovala posouzení následujících pohledávek:
 - 1) žalobkyní uznané náklady za právní služby – dílčí pohledávka č.5 ve výši 38 042,2 Kč z titulu náhrady nákladů právního zastoupení,
 - 2) žalobkyní uznaná majetková a nemajetková újma vzniklá věřiteli z důvodu dlužníkem zastavených splátek úvěru – dílčí pohledávka č. 7 ve výši 78 000 Kč z titulu majetkové újmy a dílčí pohledávka č. 8 ve výši 30 000 Kč z titulu nemajetkové újmy,
 - 3) žalobkyní uznaná doplňková inkasní služba – dílčí pohledávka č. 2 ve výši 172 396 Kč z titulu smlouvy o inkasní službě (dlužná část inkasní služby).
65. K ad 1) žalobkyně v žalobě konkrétně uvedla, že náklady za právní služby byly skutečně a účelně vynaloženy v souvislosti s prodlením dlužníka ve výši dle advokátního tarifu a zákona o soudních poplatcích. Přitom vycházela toliko z bodů 5. 3–5. 8 předmětné smlouvy o spotřebním úvěru, z nichž nevyplývá, že by tyto náklady byly jednak smluveny, tak aby je spotřebitel seznal a mohl s nimi souhlasit, a z článků smlouvy ani nevyplývá jejich účelné

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

vynaložení na úspěšné vymožení pohledávky věřitele soudní cestou. Podle žaloby odkazující na články smluvního ujednání smlouva zmiňuje v bodě 5.4. toliko blíže neurčené vícenálklady, a to ve spojení s nutností upozornit na ně v „druhé“ upomínce v souvislosti s předžalobní výzvou k úhradě vůči spotřebiteli a dále v bodě 5.8 ve spojení „s dalšími náklady pro spotřebitele.“ Za rozhodující ovšem soud považuje povahu těchto nákladů v případě soudního řízení, kdy nárok na náhradu nákladů řízení má skutečně základ v procesním právu tak, jak to vyložil žalovaný na str. 20 prvostupňového rozhodnutí, neboť nárok na náhradu právního zastoupení (zde soudního řízení) lze sice obecně ve smlouvě zmínit jako upozornění pro případ vymáhání splatnosti jistiny, což se také stalo, ale ještě nemá povahu účelně vynaložených nákladů. Sjednání nároku na náhradu právního zastoupení v úvěrové smlouvě je tak nepřipustně předběžné, nárok na náhradu nákladů právního zastoupení nevzniká při jeho potřebě vyvolat soudní řízení, účelně vynaložený náklad vzniká až na základě konstitutivního rozhodnutí soudu. Proto dopředu sjednaný nárok nelze kvalifikovat jako účelně vynaložený náklad podle § 122 odst. 1 písm. a) zákona a jako takový je smluvně nedovolený. Kromě uvedeného se žalovaný v prvostupňovém rozhodnutí vypořádal i s tím, že žalobkyně nedoložila a ani v žalobě netvrdí a nedokládá podklad pro své úvahy, totiž, že by zajištěnému věřiteli byly náklady soudem přiznány. Žalovaný se také řídil náhledem Ústavního soudu na zneužívání práva a profitování na náhradách nákladů z ne zcela nezbytných incidenčních sporů, který musela žalobkyně znát a které mělo vést žalobkyni k úsudku o tom, zda vůbec lze v tomto případě náklady právního zastoupení nepopřít.

66. Námitka neuznání pohledávky z titulu náhrady nákladů právního zastoupení tak není důvodná.
67. K ad 2) žalobkyně uvedla, že uznala pohledávku z majetkové a nemajetkové úimy z důvodu dlužníkem zastavených splátek úvěru, neboť jde o legální smluvní ujednání respektující aplikaci ust. § 1813 a 1814 odst. 1 písm. l) občanského zákoníku a není ujednáním zneužívajícím. Tento přístup žalobkyně k posuzování účelnosti nákladů právě zrcadlí hledisko jejích úvah z pohledu toliko zásady „pacta sunt servanda“ a ekonomické potřeby a kreditu věřitele oproti slabší pozici spotřebitele, odhlízející od kompenzace případně takto nastalé majetkové i nemajetkové újmy v možnosti sjednání smluvní pokuty Podle odkazu žalobkyně na smluvní jednání a ze smlouvy s dlužníkem vyplývá, že smluvní pokuta byla v tomto případě sjednána v dostatečné kompenzační výši nejen v čl. 5. 3. smlouvy ve výši 1% denně z částky prodlení, ale rovněž v čl. 5. 5. a čl. 5.8 ve výši 50 % ze zůstatku jistiny při sesplatnění jistiny v důsledku insolvence spotřebitele. Částky majetkové a nemajetkové újmy z každého případu porušení smlouvy ve výši 78 000 Kč a 30 000 Kč je tak dalším nepřiměřeně přístupujícím nákladem zatěžujícím poměry spotřebitele vedle dvojího ujednání o smluvní pokutě a jako plnění dlužníka je k sesplatnění ujednáno současně se sesplatněním úvěru a dle článků 5. 5. a 5. 6 smlouvy i se sesplatněním smluvní pokuty. Žalovaný na str. 12-15 prvostupňového rozhodnutí s odkazem na cíl právní úpravy v ust. § 122 zákona o spotřebitelském úvěru dostatečně a opodstatněně vyložil úlohu smluvní pokuty a neúčelnost přirůstání dalších nároků na náhradu škody nad rámec kompenzace smluvní pokutou v rámci zachování a vyrovnaní vyjednávacích pozic účastníků smlouvy. Je tak nasnadě, že za účelně vynaložený náklad dle § 122 odst. 1 písm. a) nemůže být posuzován náklad, který v rozporu s cílem zákonné úpravy způsobuje nerovnováhu smluvních pozic účastníků tak, jak z nich vychází důvodová zpráva k ust. § 122 zákona o spotřebitelském úvěru. Ostatně ust. § 2050 občanského zákoníku i jako obecná úprava smluvních poměrů stanovuje, že je-li ujednána smluvní pokuta, nemá věřitel právo na náhradu škody vzniklé

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

z porušení povinnosti, ke kterému se smluvní pokuta vztahuje. To bez ohledu na to, zda spotřebitel na sebe takový závazek převzal. Poskytovatel úvěru je v případě vzniku majetkové i nemajetkové újmy z hlediska ust. § 122 zákona dostatečně zajištěn smluvní pokutou a toto ustanovení jako speciální pro účely sjednávání smluvních plnění v oblasti spotřebitelských úvěrů má přednost před obecnou úpravou nároků dle občanského zákoníku.

68. Námitka proti neuznání pohledávky z důvodů nákladů na kompenzaci majetkové i nemajetkové újmy tak není důvodná.
69. K ad 3) žalobkyně obdobně uvedla, že náklady na doplňkovou inkasní službu k úvěrové smlouvě je plně legálním ujednáním, která jsou v souladu s § 1813 a § 1814 odst. 1 písm. l) občanského zákoníku i § 122 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru.
70. K tomu soud poukazuje na skutkový i právní rozbor žalovaného v prvostupňovém rozhodnutí na str. 15-18 vycházející ze vzájemné souvislosti a podmíněnosti účastníky uzavřené smlouvy o inkasní službě ze dne 3. 5. 2017, kterou se sjednává zvláštní inkasní platba za výkon inkasní služby po dobu trvání úvěru ve výši celkem 176 064 Kč rozložené do měsíčních splátek vedle splátky jistiny. Žalovaný v souladu se skutkovým stavem odůvodnil, že smlouva o inkasní službě je tedy dalším zajišťovacím institutem splátek úvěru za jen zdánlivé zvýhodnění snížení úrokové sazby, v podstatě zajišťovacím institutem náhrady škody poskytovateli úvěru pro případ porušení smlouvy. To je ostatně zřejmé i z přehledu článků smluvních ujednání, které žalobkyně předestřela v tabulce v žalobě k nákladům věřitele z doplňkové inkasní služby (čl. 3.3. a 3. 10), z nichž toto vyplývá shodně tak, jak to vyložil žalovaný ze sjednané inkasní smlouvy. Tvzení žalobkyně, že sjednání doplňkové inkasní služby není v rozporu s § 1813 občanského zákoníku, spotřebitel s uzavřením této smlouvy souhlasil a nejde o zneužívající jednání, není relevantní a je nepřesné, neboť ust. § 1813 poskytuje ochranu jasné a srozumitelné ceně plnění. V daném případě žalovaný ve svém prvostupňovém rozhodnutí na str. 15 -18 zcela zevrubně ekonomicky i právně vyložil to, co mělo být i předmětem úvah žalobkyně, v podstatě jakou úlohu doplňková inkasní služba plní pro poskytovatele úvěru (nad rámec smluvní pokuty, kterou je hrazena případná škoda) a jak ji vnímá a nemůže zcela odborně posoudit úvěrovaný, když je psychologicky ovlivněn zvýhodněním v nižší procentní sazbě. K posouzení, zda bylo možno doplňkovou inkasní službu sjednat jako nárok na náhradu účelně vynaloženého nákladu či smluvní pokutu podle § 122 zákona, se nabízela možnost analýzy či úsudku, které by vycházely ze srovnání plnění poskytnutého spotřebiteli v ceně jistiny s cenou smluvně sjednaných zajišťovacích plnění ve prospěch poskytovatele úvěru. Takový postup by zajišťoval provedení testu přiměřenosti z hlediska výkladu a speciálních přednostních pravidel zákona o spotřebitelském úvěru směřujících k ochraně spotřebitele.
71. Žalovaný dostatečně vyložil a ze smluvních ujednání vyplývá, že závazek vzniklý uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru je v příčinné souvislosti se závazkem z uzavřené smlouvy. Právo inkasa splátek byl spojen se závazkem ze spotřebitelského úvěru, včetně stanovní výše úrokové sazby a byť byl sjednán samostatně a nepovinně a předem, právě proto nemůže existovat samostatně a bez něj. Není logické, proč by spotřebitel takový závazek nepovinně sjednával, pokud by neměl vliv na cenu plnění z úvěrové smlouvy. Vzájemnou provázanost úvěrové smlouvy i smlouvy o inkasní službě ostatně dokumentuje i zjištění žalovaného ze samotné smlouvy o inkasní službě, v níž se stanoví, že tato smlouva je jako příloha nedílnou součástí předmětné smlouvy o poskytování spotřebitelského úvěru.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

72. Námitka proti neuznání pohledávky z titulu nákladů na výkon doplňkové inkasní služby není důvodná.
73. Soud neshledal ani pochybení žalovaného potažmo rozkladového orgánu při stanovení výše pokuty v rozsahu námítky žalobkyně ohledně výpočtu z minimálního garantovaného příjmu. Podle názoru soudu je správní uvážení o výši pokuty zcela dostatečně a rozumně odůvodněno spravedlivou metodikou, berouc v úvahu § 3 písm. b) vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů. Odůvodnění žalovaného, že při stanovení výše pokuty vychází z nejnižší možné státem garantované odměny insolvenčních správců, nepřihlíží z důvodu odlišnosti a obtížné porovnatelnosti příjmů, které dosahují insolvenční správci ze své činnosti, považuje soud za spravedlivé a transparentní, jdoucí spíše ve prospěch insolvenčního správce. Správní orgány úvahou o základu výpočtu sankce ve spojení se zevrubně vyloženou závažností jednání žalobkyně a jeho možného dopadu do práva spotřebitele a i jiných věřitelů z hlediska uspokojování pohledávek, včetně zvážení přitěžujících i polehčujících okolností (str. 28-30 prvostupňového rozhodnutí), nevybočil z mezí logického zvážení všech okolností k výši sankce, včetně její prevetivní i represivní úloze.
74. Ze všech shora uvedených důvodů Městský soud v Praze podanou žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodoval bez nařízení jednání v souladu s ust. § 51 s.ř.s., neboť účastníci řízení k výzvě soudu ve smyslu citovaného ustanovení s takovým postupem nevyjádřili nesouhlas.
75. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci procesní úspěch a žalovanému správnímu orgánu nad rámec běžné činnosti důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 29. května 2025

JUDr. Naděžda Řeháková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.